

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Glodeni
Judecătorul: V. Nogai
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: S. Procopciuc, Adr. Garbuz, E. Grumeza

ÎNCHEIERE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Maria Ghervas
Iuliana Oprea

examinând admisibilitatea recursului declarat de Marcu Evghenia,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Marcu
Evghenia împotriva Rotari Tatiana, cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și
compensarea cheltuielilor judiciare,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2018, prin care s-a
admis apelul depus de Marcu Evghenia și s-a casat integral hotărârea Judecătoriei
Drochia, sediul Glodeni din 4 septembrie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri de
admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 27 iunie 2017, Marcu Evghenia a depus o cerere de chemare în judecată
împotriva Rotari Tatiana, cu privire la încasarea dobânzii de întârziere și
compensarea cheltuielilor judiciare.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat următoarele informații pertinente,
în viziunea sa, ce vizează circumstanțele de fapt.

La 25 august 2015, Marcu Evghenia a dat cu împrumut pârâtei Rotari Tatiana
suma de 93 800 lei și 3350 euro până la data scadentă de 25 septembrie 2015. Cu
privire la încasarea sumelor indicate, reclamanta a invocat că a fost pronunțată
hotărârea judecătorească din 5 mai 2017, rămasă definitivă prin neatacare.

În argumentarea pretensei încălcări, reclamanta a susținut că nu a primit niciun
ban de la pârâtă pentru perioada de întârziere. Astfel, potrivit calculelor prezentate,
pentru suma de 93 800 lei, suma datorată constituie 30 210 de lei. Iar, dobânda de
întârziere pentru datoria de 3 350 euro era de 1 007 de euro.

Marcu Evghenia a solicitat încasarea de la Rotari Tatiana a dobânzii de
întârziere în mărime de 30 210 de lei și 1 007 de euro și compensarea cheltuielilor
judiciare (f. d. 3).

În cadrul examinării cauzei, pârâta Rotari Tatiana nu a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, deși a fost citată în modul prevăzut de lege (f. d. 48).

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 4 septembrie 2017, s-a respins acțiunea ca neîntemeiată (f. d. 52, 64 – 65).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat reclamanta nu a anexat la materialele cauzei copie de pe contractul de împrumut și hotărârea judecătorească menționată în cererea de chemare în judecată. În mod corespunzător, s-a conchis că Marcu Evghenia nu a probat pretențiile înaintate împotriva pârâtei.

Pe fondul cauzei, cererea de chemare în judecată a fost respinsă în temeiul articolelor 118 alin. (1), 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Împotriva acestui act de dispoziție, Marcu Evghenia a declarat apel în termenul legal (f. d. 80). În apărare, Rotari Tatiana nu a formulat o referință, fiind informată despre intentarea cauzei contra semnătură (f. d. 87).

Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 20 februarie 2018, a admis apelul depus de Marcu Evghenia și a casat integral hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni din 4 septembrie 2017, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii (f. d. 100 – 107).

La judecarea în fond a cauzei, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamantă în cererea de chemare în judecată. În special, s-a indicat că, prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul Râșcani din 5 mai 2017, s-a încasat de la Rotari Tatiana în beneficiul Evgheniei Marcu datoria în mărime de 93 800 lei și 3 350 euro. Suma respectivă a apărut în baza recipisei întocmită dintre părțile litigioase la 25 august 2015.

Referitor la pretinsul drept al apelantei, Colegiul judiciar a decis că intimata nu și-a executat obligațiunile față de primă, fiind în întârziere. Prin urmare, dobânda de întârziere calculată pentru perioada 26 septembrie 2015 – 5 mai 2017, constituie din 93 800 lei – 27 720 lei, iar din 3 350 euro – 989 euro (f. d. 107).

Pentru soluționarea acestei pricini, instanța de apel a aplicat articolele 617 alin. (1) și (2), 619 din Codul civil.

La 2 aprilie 2018, Curtea de Apel Bălți le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 20 februarie 2018 (f. d. 105).

La 19 aprilie 2018, Marcu Evghenia a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2018, solicitând examinarea cererii și admiterii integrale a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că instanța de apel nu au calculat într-un mod corect dobânzile de întârziere.

La 16 mai 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs intimătei Rotari Tatiana, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 121).

Până la data examinării cauzei, intimata nu a depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Marcu Evghenia este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Oomului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea, *de exemplu, Erfar – Avef vs Grecia*, 27 martie 2014, parag. 39 – 40; *Lebedinschi vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În particular, procedura de admisibilitate a unei cereri de recurs urmează a fi analizată prin prisma garanțiilor dreptului de acces la justiție și dreptului de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia, Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28).

Ab initio, judecătorul raportor a verificat dacă actul de dispoziție poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta este depusă în termen și dacă nu a fost examinată anterior. La fel, s-a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Obiectul prezentei cererii se referă la decizia Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2018, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Această limită temporală promovează certitudinea juridică și asigură examinarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Potrivit avizului simplu, se atestă că Marcu Evghenia a primit copia de pe actul contestat la 5 aprilie 2018. Prin urmare, instanța de recurs constată că cererea de recurs a fost depusă la 19 aprilie 2018, cu respectarea termenului prevăzut *supra*.

În continuare, s-a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la încadrarea temeiurilor cuprinse în recurs la dispozițiile articolului 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă,

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Astfel, în sensul articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În aceeași ordine de idei, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la rigorile impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă sunt formulate suficient de clar și urmăresc protejarea interesului părții, dar și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și buneii-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, parag. 41, *Marc Brauer*, ibidem, parag. 35; *Miessen*, ibidem, parag. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, parag. 36 – 37, *Sturm v. Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36).

Din perspectivă prezentată, completul Colegiului de control judiciar își propune să verifice esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate, întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibilă cererea acesteia.

În speță, instanța de judecată observă că recurenta Marcu Evghenia a criticat decizia Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2018 fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul 432 din Codul de procedură civilă. Împrejurarea evocată confirmă că cererea acesteia a fost formulată contrar cerințelor obligatorii din art. 432 alin. (1) și 437 alin. (1) lit. f) din același cod. Totuși, ținând cont de garanțiile unui proces echitabil, deși cererea de recurs nu conține în mod expres nici un temei consemnat de legislator, instanța de judecată consideră că argumentele acesteia trebuie examinate în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Instanța de judecată amintește că judecarea recursului, exercitat conform condițiilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are un

caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt.

În acest scop, completul de judecată notează că, la pronunțarea deciziei din 20 februarie 2018, instanța de apel s-a călăuzit de articolele 617 alin. (1) și (2), 619 din Codul civil.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenta nu a demonstrat și nu a arătat motivele nelegalității hotărârii instanței de apel în privința cuantumului dobânzii de întârziere. Aceasta a afirmat abstract că suma calculată este una incorectă, fără a livra vreo observație pertinentă speței. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

În subsidiar, instanța observă că, *în principiu*, recurenta a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și a avut posibilitatea de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić v. Croația*, ibidem, parag. 28).

Pe baza celor prezentate, completul Colegiului constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei contestate, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (*a se vedea*, de exemplu, *Petrovic v. Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm v. Luxemburg*, ibidem, parag. 32).

Din aceste raționamente, instanța de judecată constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare situație, conjunctura stabilită mai sus confirmă raportul rezonabil de proporționalitate între scopul urmărit și mijloacele folosite, iar, în opinia instanței, însăși substanța dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, parag. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune

motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; *Papaioannou vs Grecia*, 2 iunie 2016, parag. 45 sau *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag. 46).

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Marcu Evghenia nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Marcu Evghenia.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Maria Ghervas

Iuliana Oprea